

Tikėjimo perdavimas (II)

Duoti gerą pavyzdį, leisti laiką kartu, melstis.... Perduoti vaikams tikėjimą yra uždavinys, reikalaujantis pastangų. Tai antroji straipsnio dalis apie tikėjimą ir šeimą.

2020-06-16

Kai stengiamės ugdyti tikėjime, „*negalime atskirti doktrinos sėklos nuo pamaldumo sėklos*“ [1]: reikia apjungti žinias su dorybe, protą su jausmais. Šioje srityje labiau nei kitose, tėvai ir ugdytojai turi rūpintis

harmoninga vaikų raida. Neužtenka kelių pamaldumo praktikų su truputėliu doktrinos, neužtenka pačios doktrinos, kuri nesutvirtina įsitikinimo, kad Dievui reikia atiduoti pagarbą, kad reikia su Juos bendrauti, kad dera gyventi krikščioniško gyvenimo reikalavimais, kad dera apaštalauti. Būtina, kad doktrina perkeistų gyvenimą, atsispindėtų tvirtuose pasiryžimuose, kad nebūtų atitrūkusi nuo kasdienybės, kad vestų į angažavimąsi, į meilę Kristui ir kitiems žmonėms.

Konkretus pavyzdys, gyvas tėvų liudijimas yra nepamainomas ugdymo elementas: malda su vaikais (ryte, vakare, prieš valgį); deramos svarbos teikimas tikėjimo reikšmei namuose (dalyvauti šventose Mišiose atostogų metu, ieškoti tinkamų vietų vasaros atostogoms); mokyti, kaip natūraliai ginti ir perduoti savo tikėjimą, kaip skleisti Jėzaus meilę.

„<...> tėvas ir motina pasiekia vaikų širdžių gelmes, palikdami ten pėdsakus, kurių nesugebės ištrinti vėlesni gyvenimo įvykiai“ [2].

Būtina aukoti laiką vaikams: *laikas yra gyvenimas* [3], ir gyvenimas – tai gyvenimas Kristuje – kuriuo gyvena krikščionis, yra geriausias dalykas, kokį tėvas gali duoti.

Pasivaikščiojimai, kelionių organizavimas, pokalbiai apie tai, kas vaikams rūpi, apie jų konfliktus; perduodant tikėjimą pirmiausia reikia „būti ir melstis“, o jei klystame, prašyti atleidimo. Iš kitos pusės, vaikai taip pat turi išgyventi atleidimą, iš kurio pajaus, kad jiems rodoma meilė yra besąlygiška.

PROFESIJA: TĖVAS

Benediktas XVI aiškina, kad jauniausiesiems „nuo mažens reikia Dievo, ir kad turi gebėjimą pastebėti Jo didybę; sugeba įvertinti maldos ir ritualų vertę, o kartu ir nujausti

skirtumą tarp gėrio ir blogio. Todėl lydekite juos tikėjimo kelyje nuo jauniausių metų“ [4]. Vaikuose pasiekti vienybę – tarp to, kuo tikima ir to, kuo gyvenama – yra iššūkis, su kuriuo reikia kovoti, vengiant improvizacijos, su profesionalo mentalitetu. Ugdymas tikėjime turi būti pasvertas ir sistemingas. Esmė yra perteikti Išganymo ginklą, kuris liečia visą žmogų, kuris turi įsišaknyti kiekvieno žmogaus galvoje ir širdyje: pirmiausiai tų, kuriuos labiausiai mylime. Ant kortos pastatyta draugystė tarp vaikų ir Jėzaus Kristaus – šis uždavinys yra vertas didžiausių pastangų. Dievas tikisi mūsų įsitraukimo aiškiai atskleidžiant doktriną, kad duotų vaikams savo malones ir apsigyventų jų sielose. Todėl būdas kaip tai sakysime nėra tik priedas ar antraeilis dalykas perduodant tikėjimą, bet priklauso reikalo esmei.

Tam, kad būtum geru gydytoju, nepakanka gydyti ligonius: reikia lavintis, skaityti, svarstyti, klausti, tirti, išsiaiškinti, dalyvauti konferencijose. Tam, kad būtum tėvu, reikia aukoti laiką svarstymams kaip tobulėti kaip ugdytojui. Mūsų šeimyniniame gyvenime svarbu yra *žinoti*, yra būtinas *know-how* (*žinoti kaip*), o dar svarbiau yra *norėti daryti*. Tai gali būti nelengva, tačiau neverta apsigauti, ieškoti pasiteisinimo turint daugybę kitų darbų: neprarandame laiko aukodami kelias minutes per dieną (arba kelias valandas atostogų metu) tobulintis pedagogikos srityje.

Pagalbinių priemonių tam netrūksta: yra daugybė knygų, filmų ir gerai nukreiptų internetinių portalų; vietų, kur tėvai gali pasisemti idėjų, kaip tapti geresniais ugdytojais. Be to, ypač veiksmingi yra Šeimų Universiteto rengiami kursai, kadangi ne tik perteikia žinias bei

veikimo technikas, bet ir padeda išeiti vaikų mokymo kelią, padeda tobulėti kiekvienam asmeniui, kiekvienai sutuoktinių porai ir kiekvienai šeimai. Yra natūralu gilinti žinias apie vaikų elgesį būdingą tam tikram vaikų amžiui, domėtis tuo, ką vaikai galvoja, kas juos išjudina, pažinti aplinką, kurioje būna vaikų bendraamžiai. Jei geriau pažįstame kontekstą, kuriame yra mūsų vaikai, ugdyti juos sąmoningai ir atsakingai tampa lengviau.

PARODYTI TIKĖJIMO GROŽĮ

Jei norime vaikams užtikrinti tikėjimo įsisavinimą, įvairias situacijas reikia išnaudoti taip, kad vaikai pastebėtų žmogiškų ir antgamtinių argumentų vieningumą. Tėvai ir mokytojai turi nubrėžti tikslus taip, kad jie atskleistų dorybės grožį ir krikščioniško gyvenimo pilnatvę. Todėl reikia plėsti horizontus, neapsiribojant

draudimais ar reikalavimais.

Priešingu atveju galėtume privesti prie klaidingo mąstymo, jog tikėjimas tėra sudėtingi ir bedvasiai ribojantys nurodymai arba nuodėmių ir įsakymų sąvadas. Mūsų vaikai atkreiptų dėmesį „*tik į sudėtingą kelio dalį, pamiršdami Jėzaus pažadą: Mano jungas švelnus*“ [5]. Ugdymo proceso metu reikia atsiminti, kad Viešpaties įsakymai pagyvina asmenį, sutelkia jį pilnesnei raidai: tai nėra nejautrūs draudimai, bet raginimas veikti gyvenimo apsaugai ir skatinimui, pasitikėjimui savimi, ramybei šeimoje ir visuomeniniuose santykiuose, noras sekti Jėzumi palaiminimų kelyje.

Taigi būtų klaida tapatinti „antgamtinius motyvus“ su sunkaus nurodymo vykdymu, uždaviniu ar „įpareigojimu“. Pavyzdžiui, nėra gerai per dažnai prašyti vaiką, kad – kaip apsimarinimą – suvalgytų sriubą. Be abejo, priklausomai nuo jo

pamaldumo ir amžiaus tai gali būti tinkama, tačiau taip pat reikia ieškoti ir kitų motyvų, kurie jį patrauks. Dievas negali būti „atsvara“ įnoriams. Verčiau reikia stengtis, kad vaikai nebūtų įnoringi. Dėl to, meile krypdami į Dievą ir kitus žmones, gebės pasiekti laimingą ir laisvą gyvenimą.

Krikščioniška šeima perduoda tikėjimo ir Kristaus meilės grožį gyvendama harmoninga šeimynine meile, besišypsodama ir pamiršdama apie save, kad tarnautų kitiems. Jos nariai stengiasi *„pamirš[ti] mažus ir nesvarbius nesutarimus, kuriuos savanaudiškumas galėtų smarkiai perdėti. Jie su meile atliks visus smulkius patarnavimus, iš kurių susideda jų bendras kasdienis gyvenimas“* [6].

Gyvenimas, nukreiptas į savęs pamiršimą yra patrauklus jaunam asmeniui. Kartais mes patys –

ugdytojai – netikime šio ilgo kelio sėkme. Paslaptis slypi tame, kad mūsų nubrėžti ugdymo tikslai būtų suprantami ir vertinami mūsų klausytojų, kad padėtume jiems būti paslaugiais ir drąsiais... Kiekvienas vaikas turi savo asmenines problemas, kurios pasireiškia kartu su tokiais klausimais, kaip: kodėl reikia gyventi skaistume? Susivaldyme? Neprisirišime? Kam būti darbščiam? Kodėl reikia protingai naudotis internetu? Arba kodėl nereikia leisti per daug valandų žaidžiant žaidimus? Mūsų atsakymų dėka atsiskleis krikščioniško ginklo grožis. Vaikai atras Dievą ne kaip „instrumentą“, kurio dėka tėvai pasiekia mažai reikšmingus žemiškus tikslus, bet kaip Tą, kuriuo Jis yra – kaip Tėvą, kuris mus myli labiau už viską ir kurį mes norime mylėti ir adoruoti – Visatos Kūrėją, kuriam esame dėkingi už mūsų egzistavimą; – gerąjį Mokytoją, Draugą, kuris niekada

nenuvilia ir kurio nenorime ir
negalime nuvilti.

PAGALBA ATRANDANT KELIĄ

Tikėjimo ugdymas konkretizuojamas priemonių vaikams užtikrinimu, kad galėtų kiekvieną savo gyvenimo akimirką atiduoti garbę Dievui. Kaip moko II Vatikano Susirinkimas, „kūrinys be Kūrėjo pranyksta“ [7]: adoracija yra tikras brandžios asmenybės pamatas: *„Jei tautos negarbina Dievo, jos garbins pačias save įvairiais istorijoje žinomais būdais – valdžia, malonumais, turtais, mokslu, grožiu, nesuvokdami, kad visi šie dalykai, atsieti nuo galutinio tikslo – Dievo, išnyksta“* [8]. Skatinkime tokias veiklas, kurių dėka vaikai iš pirmų rankų pažins Jėzaus asmenį. Nuo mažens įskiepykime juose meilę Jam, paskatindami turėti asmeninius pokalbius su Jėzumi. Verta melstis su vaikais, pasakoti jiems apie Jėzų ir Jo

draugus, ir netgi „dalyvauti“ su jais Evangelijos scenose.

Pamaldumo sėjimas vaikuose tai pagalba jiems sudėti savo širdis Jėzuje, kad mokėtų išaiškinti gerus ir blogus įvykius bei kad sugebėtų klausytis sąžinės balso. Sąžinėje Dievas apreiškia Savo valią, kurią visi (taipogi ir vaikai) turime stengtis įgyvendinti.

Vaikai asimiliuoja tėvų įpročius lyg osmozės būdu, matydami, kaip jie bendrauja su Viešpačiu bei stebėdami Jo buvimą jų kasdieniame gyvenime. Tikėjimą reikia matyti per asmens, o ne įsakymų ir pareigų prizmę, asmens, kuriuo pasitikime besąlygiškai. Jei norime parodyti, kaip Jėzaus Gyvenimas keičia žmogaus egzistenciją, kaip veikia visą asmenį, logiška, kad vaikai turi matyti šį pokytį pirmiausia mumyse. Būti geru tikėjimo Jėzumi Kristumi laidininku reiškia rodyti asmeniniu

gyvenimu mūsų prisirišimą prie Jo asmens [9]. Būti geru tėvu pirmiausia reiškia kovą dėl asmeninio šventumo: vaikai tai matydami stebėsis šiomis pastangomis ir norės jų mėgdžioti.

Geri tėvai nori, kad jų vaikai pasiektų tobulumą ir laimę visuose gyvenimo aspektuose: profesiniame gyvenime, kultūriniame gyvenime, jausmų plotmėje... taip pat savo vaikams jie nenori vidutiniškumo dvasinėje plotmėje. Nėra nuostabesnio gyvenimo už tą, kurį suplanavo Dievas kiekvienam iš mūsų. Geriausia pagalba, kokią galime suteikti kitam – o būtent vaikui – yra remti jį, kad pilnai atsakytų į savo krikščionišką pašaukimą ir įgyvendintų tai, ko Dievas nori iš jo. Tai nėra kažkoks priedas, nuo kurio priklauso gabalėlis laimės, bet tai daro visišką įtaką gyvenimo lygiui.

Atrasti tai, kas būtent reiškia
pašaukimą į šventumą, tai tarsi
atrasti *baltą akmenėlį, o ant
akmenėlio bus įrašytas naujas vardas,
kurio niekas nežino, tiktai gavėjas*
[10]; tai susitikimas su tiesa apie save
patį, kuri suteikia prasmę visai
egzistencijai. To žmogaus biografija
bus skirtinga, priklausomai nuo
dosnumo, su kuriuo jis atsiliepia į
įvairius paties Dievo jam duodamus
pasiūlymus: bet koku atveju, jo
asmeninė ir daugybės kitų žmonių
laimė priklausys nuo tų atsiliepimų.

VAIKŲ PAŠAUKIMAS, TĖVŲ PAŠAUKIMAS

Tikėjimas iš prigimties yra valios
aktas, kurio negalima primesti netgi
netiesiogiai, taikant
„nenuginčijamus“ argumentus:
tikėjimas yra dovana, kurios šaknys
glūdi Dievo malonės paslapyje ir
laisvame žmogaus atsiliepime į šią
malonę. Todėl yra natūralu, kad

krikščionys tėvai meldžiasi už savo vaikus, prašydami, kad tikėjimo grūdas pasėtas jų sieloje duotų vaisių; dažnai Šventoji Dvasia panaudoja tuos troškimus ir apdovanoja krikščioniškas šeimas įvairių rūšių pašaukimais, kurie turi pasitarnauti Bažnyčios gėriui.

Neabejotinai, vaiko pašaukimas tėvams gali reikšti, kad reikės atsisakyti jų išsvajotų planų ir sumanymų. Bet tai nėra kažkas, kas užklumpa, tai yra nuostabaus pašaukimo į motinystę ir tėvystę dalis. Galima sakyti, kad tokiu atveju pašaukimas yra dvejopas: vaiko, kuris atsiduoda ir tėvų, kurie savo vaiką atiduoda; ir kartais pastarųjų nuopelnas gali būti didesnis, mat Dievas juos pasirinko, kad jie duotų tai, ką labiausiai myli ir kad padarytų tai su džiaugsmu.

Vaiko pašaukimas yra „švento išdidumo“ priežastis [11], o tėvai lydi

ši pasaulimą savąja malda ir meile. Šv. Jonas Paulius II taip atsiliepdavo apie tai: „Būkite atviri pasaulimams, kurie atsiranda tarp jūsų. Melskitės, kad kaip Jo ypatingos meilės ženklas, Viešpats pašauktų vieną ar daugiau asmenų iš jūsų šeimos tarnauti Jam. Išgyvenkite savo tikėjimą su džiaugsmu ir užsidegimu taip, kad paremtumėte šiuos pasaulimus. Būkite dosnūs, kai jūsų sūnus ar dukra, brolis ar sesė nuspręs sekti Kristumi šiuo ypatinguoju keliu. Leiskite, kad jo pašaukimas skleistųsi ir stiprėtų. Remkite tą laisvai padarytą pasirinkimą“ [12].

Sprendimai atsiduoti Dievui kyla krikščioniško auklėjimo dėka: galima sakyti, tai jo kulminacija. Tokiu būdu šeima, tėvų uolumo dėka, tampa tikra namų Bažnyčia [13], kurioje Šventoji Dvasia išlieja savo dovanas. Taip tėvų auklėjamasis darbas daro įtaką vaikų laimei ir tampa Dieviškojo gyvenimo šaltiniu, netgi

aplinkose lig šiolei tolimose nuo
Kristaus.

A. Aguiló

[1] Šv. Josemaría, *Kalvė*, nr. 918.

[2] Šv. Jonas Paulius II, Apaštališkasis
paragininimas *Familiaris consortio*, nr.
60.

[3] Šv. Josemaría, *Vaga*, nr. 963.

[4] Benediktas XVI, *Kalba
Bažnytiniam Romos vyskupijos
kongresui*, 2011 m. birželio 13 d.

[5] Šv. Josemaría, *Vaga*, nr. 198.

[6] Šv. Josemaría, *Kristus eina pro
šali*, nr. 23.

[7] II Vatikano Susirinkimas,
Pastoracinė konstitucija apie

Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje
Gaudium et spes, nr. 36.

[8] Javier Echevarría, *Prelato laiškas*,
2011 m. birželio 1 d.

[9] Šv. Tomas Akvinietis, *Teologijos
Suma*, II-II, q. 11, a. 1.

[10] *Apr* 2, 17.

[11] Šv. Josemaría, *Kalvė*, nr. 17.

[12] Šv. Jonas Paulius II, Homilija,
1981 m. vasario 25 d.

[13] II Vatikano Susirinkimas,
Dogminė konstitucija apie Bažnyčią
Lumen gentium, nr. 11.